Öğrenme çıktısı: Ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsü arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme

Üretim, Dağıtım, Tüketim

Tarladan sofraya döngü (temsili)

Bir ürünün yolu

Buğday yetiştiren bir aile köyde küçük bir fırın açmak istedi. Fırın ve yoğurma makinesi aldı (**yatırım**). Unu ekmeğe çevirdi (**üretim**). Ekmeğin ekşi mayalı olduğunu afişle duyurdu (**pazarlama**). Kamyonetle köy bakkallarına ve ilçe marketlerine götürdü (**dağıtım**). Aileler alıp sofraya koydu (**tüketim**). Satış artınca ikinci fırını kurdu.

Üretim

İhtiyacı karşılayacak mal ve hizmeti ortaya koymak. Gelir ve iş imkânı artar.

→

Dağıtım

Malı tüketiciye ulaştırmak. Ulaşım, depolama, ticaret geliştikçe ucuz ve hızlı olur.

→

Tüketim

Ürünü ihtiyaç için kullanmak. Talep artınca üretim ve yatırım canlanır.

← **Geri dönüş:** Satış geliri ve artan talep üreticiye döner, yeni üretimi besler. Bu yüzden **döngü** denir.

EKONOMİ
İnsan ihtiyaçlarını karşılamak için sınırlı kaynakların üretim, dağıtım ve tüketimde nasıl kullanıldığını inceleyen bilim dalıdır.

EKONOMİK GELİŞME
Yalnız büyüme değildir. Gelir dağılımı, eğitim, sağlık, beslenme, iletişim ve kadının statüsünü de kapsar.

YATIRIM
Daha çok üretmek ve gelir sağlamak için makine, bina, eğitim gibi alanlara kaynak ayırmaktır.

PAZARLAMA
Ürünü tanıtmak, tüketiciye uygun yollarla sunmak ve satışa yön vermektir.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Gelir artışı tek başına **gelişmişlik** demek değildir. Eğitim, sağlık ve iş imkânı da artmalı, kaynaklar doğru kullanılmalıdır.

Gelişmişliği etkileyen unsurlardan üçü

Mali güç

Para, sermaye ve yatırım. Bütçeyi planlamak, tasarruf etmek, eğitim ve üretime yatırım yapmak yeni iş açar.

Kültür

Bir toplumun yaşam biçimi ve değerleridir. Çalışma anlayışı ve yeniliğe açıklık ekonomiyi hızlandırır. Güçlü ekonomi de sanat, spor ve bilime kaynak ayırır.

Demografi

Nüfus bilimidir. Eğitimli gençler iş gücünü besler. Yalnız sayı değil, **nitelik** de önemlidir.

Unsurlar birlikte çalışır: Gelir, nüfusun niteliği ve eğitim arttıkça üretim gelişir; ürün dağıtımla topluma ulaşır, bilinçli tüketimle döngü tamamlanır. Diğer unsurlar: **sağlık, teknoloji, ulaşım, iletişim, yaşam koşulları.**

Ülkeleri Karşılaştıralım

GSYH (Gayrisafi Yurt İçi Hasıla): Bir ülkenin belirli dönemde ürettiği bütün nihai mal ve hizmetlerin toplam değeridir. Otomobil, buğday, tekstil, eğitim ve sağlık hizmeti buna girer. Ekonomik üretimi gösteren en önemli ölçüdür. **Lojistik:** Malın depolanıp taşınarak tüketiciye ulaştırılması sürecidir.

Ülke	Gelir, nüfus	Üretim, teknoloji	Dağıtım, tüketim
Türkiye	Nüfusun yaklaşık %68'i çalışma çağında; genç iş gücü avantajı	Otomotiv, tekstil, makine, gıda, turizm güçlü	Ulaşım ağı ve hizmet sektörü gelişiyor; konum avantajı
Hindistan	Kişi başı gelir düşük, genç nüfus yüksek, mali kaynak sınırlı	Üretim hızla artıyor, eğitim ve teknoloji gelişiyor	Dağıtım altyapısı ve ürün çeşitliliği geliştiriliyor
Almanya	Gelir yüksek, yaşlı nüfus oranı yüksek	Üretim kalitesi, eğitim ve teknoloji yüksek	Lojistik gelişmiş, ürün hızla ulaşır
Japonya	Gelir yüksek, çalışma çağındaki nüfus az; disiplin ve yenilikçilik kültürü	Teknoloji, otomotiv, elektronikte önde	Limanlar, hızlı tren, yüksek lojistik kapasitesi

Gelişmiş ülkelerde	Gelişmekte olan ülkelerde
Kişi başına gelir ve yaşam standardı yüksektir.	Gelir daha düşüktür, kaynak sınırlıdır.
Döngü düzenli ve hızlı işler, üretimde teknoloji kullanılır.	Üretim artsa da dağıtım veya altyapı aksayabilir.
Tüketimde eğitim ve teknoloji gibi hizmetler öne çıkar.	Gelirin büyük bölümü yiyecek, konut ve yol gibi zorunlu giderlere gider.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Her ülkenin avantajı farklıdır. Almanya ve Japonya **teknolojiyle**, Türkiye ve Hindistan **genç nüfusla** öne çıkar. Bu gücü eğitimle birleştirmek belirleyicidir.

Eğitim ve bilim

Bilimsel araştırma ve teknolojiye çok yatırım yapan ülkeler üretimi güçlendirir, kaynağı daha verimli kullanır. Aynı işi daha az emekle yapar, yaşam düzeyini yükseltirler. Nüfus artışının etkisi de değişir: Gelişmiş ülkede iş gücü açığını kapatabilir, az gelişmiş ülkede kaynaklara yük olabilir.

Bilinçli tüketici

İhtiyacını düşünür, israf etmez, tasarruf eder, yerli üretimi destekler. Dengeli tüketim, döngünün sağlıklı işlemesini sağlar.

Sıra sende

Çevrende üretilen bir ürünü seç. Üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarını çiz. Hangi halkayı nasıl güçlendirirdin? Yaz.

Notlarım

Tasarruftan Yatırıma

TASARRUF Para, zaman, enerji, su ve ham madde gibi kaynakları verimli kullanmak, israfı önlemek ve gelecek için korumaktır.

DİKKAT!

Tasarruf yalnız **para biriktirmek** değildir.

Su ve enerji

Diş fırçalarken musluğu kapatmak, boş odanın ışığını söndürmek

Ham madde

Defterin boş sayfalarını kullanmak, pil, cam ve kâğıdı geri dönüşüme vermek

Para ve zaman

Harcamadan önce ihtiyacı düşünmek, harçlıkta hedef koymak, işini plana bağlamak

Birikim büyüyen bir zincir kurar

Tasarruf → Yatırım → Üretim → Dağıtım → Tüketim → Yeni tasarruf

Ülke ekonomisine katkısı
Yatırıma kaynak olur, yeni iş alanları açılır.
Ürünler daha rahat dağıtılır.
Tüketim dengelenir, israf azalır.
Gelir ve yaşam düzeyi yükselir.

Sınıf kumbarası

Bir sınıf, harçlıktan artan küçük paraları bir yıl biriktirdi (**tasarruf**). Okul bahçesine küçük bir sera kurdu (**yatırım**). Sebze yetiştirdi (**üretim**), okul kantinine verdi (**dağıtım**), öğrenciler yedi (**tüketim**). Kazancın bir kısmı yine kumbaraya girdi (**yeni tasarruf**).

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Tasarruf **yatırımın kaynağıdır**. Yatırım artınca üretim, dağıtım ve tüketim güçlenir. Birey, aile ve devlet bu zincirde birlikte rol alır.

Türkiye'nin hedefi

2053 hedefleri arasında vatandaşların daha çok tasarruf ettiği bir ülke olmak da var. Yaşa ve gelire göre tasarruf programları hazırlanıyor. 2009'dan bu yana tasarruf oranındaki artış, büyüme ve yeni yatırım açısından olumlu bir gelişmedir.

Sıra sende: Evde ve okulda yapabileceğin birer tasarruf yaz. Harçlığın için ulaşılabilir bir hedef belirle. Biriken parayı neye harcardın? Nedenini açıkla.

Paranın tamamını tüketirsek	Bir kısmını biriktirip yatırım yaparsak
Beklenmedik bir ihtiyaçta zorlanırız.	Birikim, zor günde güvence olur.
Yatırıma kaynak kalmaz, üretim artmaz.	Yatırımla üretim artar, iş alanları açılır.
Gelir yerinde sayar, yaşam düzeyi yükselmez.	Gelir ve yaşam düzeyi yükselir, yeni tasarruf doğar.

BUNU UNUTMA

"Az para yoktur, birikince çoğalır." Küçük birikimler birleşince sermaye olur, sermaye de yatırıma dönüşür.

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

☐ 1. GSYH, belirli dönemde üretilen nihai mal ve hizmetlerin toplam değeridir.
☐ 2. Ekonomik gelişmişlik yalnızca gelirle ölçülür.
☐ 3. Dağıtım, üretilen malın tüketiciye ulaşmasıdır.
☐ 4. Almanya'da yaşlı nüfus oranı yüksektir.
☐ 5. Nüfusta yalnızca sayı önemlidir, nitelik önemli değildir.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Ekonomi	☐	Nüfus bilimi
B) Demografi	☐	Para, sermaye ve yatırım
C) Mali unsurlar	☐	Ürünleri ihtiyaç için kullanma
D) Tasarruf	☐	Kaynak kullanımını inceleyen bilim
E) Tüketim	☐	Kaynakları verimli kullanma

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **GSYH** **lojistik** **Japonya** **Hindistan**

1. Disiplin ve yenilikçilik değerleriyle öne çıkan ülke ..... olarak bilinir.
2. Genç nüfusu yüksek, kişi başı geliri düşük ülke ..... örneğidir.
3. Bir ülkenin üretim değerini gösteren ölçü ..... olarak kısaltılır.
4. Taşıma ve depolama sistemlerine ..... denir.

D. Düşünelim, yorumlayalım

1. Bir bölgede çok elma üretilmektedir. Ancak yollar kötü, depo yetersizdir. Elmaların bir kısmı çürümekte, kentte de fiyatlar yüksek kalmaktadır.

a) Döngünün hangi halkasında sorun vardır? Açıklayınız.
b) Bu sorun çözülürse üretici ve tüketici nasıl etkilenir?

2. A ülkesinin nüfusu genç, ama eğitim düzeyi düşüktür. B ülkesinin nüfusu yaşlı, teknolojisi ileridir.

a) Her iki ülkenin birer avantaj ve dezavantajını yazınız.
b) A ülkesine kalkınması için bir öneri yazınız.

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!